

ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ, ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ.

ΗΛΕΓΧΕΙ ὁ σοφὸς Σολομὼν τὸν ὀκνηρὸν
 ἄνθρωπον, ὅστις κατὰκειται ἀργός, καὶ
 οὐδὲν ἔργον ἐργάζεται, ἀλλὰ κοιμᾶται.
 « Ἔως τίνος, λέγει, ὀκνηρὲ, κατὰκεισαι;
 » πότε δὲ ἐξ ὕπνου ἐγερθήσῃ »; ἔπειτα
 περιγράφει ἐλεγκτικῶς τὰ ἄεργα ἔργα τῆς
 ὀκνηρίας αὐτοῦ, λέγων· « Ὀλίγον μὲν ὕ-
 » πνοϊς, ὀλίγον δὲ κάθησαι, μικρὸν δὲ
 » νυστάξεις, ὀλίγον δὲ ἐναγκαλίζῃ χερσὶ
 » στήθῃ ». Μετὰ ταῦτα ἀναγγέλλει αὐτῷ,
 ποία ἐστὶν ἡ τιμωρία τῆς ὀκνηρίας αὐτοῦ.
 « Εἴτ' ἐμπαράγινεταί σοι, λέγει, ὥσπερ κα-
 » κὸς ὁδοιπόρος ἡ πενία, καὶ ἡ ἔνδεια ὥσπερ
 » ἀγαθὸς δρομεύς ». Ὁ δὲ θεόπνευστος Παῦ-
 λος οὐκ ἐλέγχει τὸν ὀκνηρὸν, ἀλλὰ φοβίζει
 καὶ καταπλήττει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ὡς
 σήμερον ἠκούσαμεν, προβάλλων τὴν δικαίαν
 τοῦ θεοῦ τιμωρίαν, τὴν κατὰ τῶν παραβά-
 των καὶ παρακουσάντων τὰ θεῖα αὐτοῦ προ-
 στάγματα· « Πᾶσα παράβασις, κραυγάζει,
 » καὶ παρακοή ἔλαβεν ἔνδικον μισθοποδο-
 » σίαν ». οὐδὲ περιγράφει αὐτὸς τὰ συμβαί-
 νοντα εἰς τὸν ὀκνηρὸν ἐκ τῆς ἀμελείας
 αὐτοῦ, ἀλλ' ἀποφασίζει, ὅτι ἡ κατ' αὐτοῦ

τιμωρία ἐστὶν ἄφευκτος· « Πῶς οὖν, λέγει, ἡμεῖς
 ἐκφευξόμεθα, τηλικαύτης ἀμελή-
 » σαντες σωτηρίας; » Ὁ Σολομὼν προλέγει
 εἰς τὸν ὀκνηρὸν, ὅτι ἡ ὀκνηρία φέρει εἰς
 αὐτὸν τὴν πτωχείαν· ὁ Παῦλος ἀποφασίζει,
 ὅτι ἡ ἀμέλεια φέρει ἀφεύκτως εἰς τοὺς
 ἀμελεῖς τοῦ θεοῦ τὴν τιμωρίαν. Ἀλλὰ διὰ
 τί κατὰ τοῦ ὀκνηροῦ ὁ μὲν Σολομὼν ἐστι
 τοσοῦτον συγκαταβατικὸς, τιμωρίαν προ-
 βάλλων κοσμικὴν καὶ πρόσκαιρον· ὁ δὲ
 Παῦλος τόσον αὐστηρὸς, φοβερίζων τιμωρίαν
 θείαν καὶ αἰώνιον; Ὁ Σολομὼν, ἀδελφοί,
 ἐλάλησε περὶ τοῦ ὀκνηροῦ, τοῦ ἀμελοῦντος
 τὰ σωματικὰ ἔργα· ἀρκετὴ δὲ τιμωρία εἰς
 αὐτὸν ἡ ἐκ τῆς πτωχείας ἀκολουθοῦσα
 στενοχωρία καὶ κἀκώσεις· ὁ δὲ Παῦλος,
 ἐπειδὴ ἐλάλησε περὶ τοῦ ἀμελοῦς, τοῦ μὴ
 φροντίζοντος περὶ τῶν πνευματικῶν ἔργων,
 τῶν προξενούντων τῆς ψυχῆς τὴν σωτη-
 ρίαν, εὐλογοφανῶς καταπλήττει αὐτὸν, καὶ
 δηλοποιεῖ τὴν περιμένουσαν αὐτὸν αἰώνιον
 τιμωρίαν.

Ἐχει ὁμῶς χρεῖαν σκέψεως ὁ λόγος τοῦ
 Παύλου, ἐπειδὴ αὐτὸς συντάσσει τὸν ἀμε-

λοῦντα τῆς σωτηρίας αὐτοῦ μετὰ τῶν παραβαινόντων τὰς θείας ἐντολὰς, καὶ παρακουόντων τοῦ θεοῦ τὰ προστάγματα· ἀλλ', ἐάν τις ἀμελῇ μὲν τῆς σωτηρίας αὐτοῦ μηδεμίαν ἀρετὴν ἐργαζόμενος, πλὴν οὐδὲ παραβαίνει τοῦ θεοῦ τὰς ἐντολὰς, οὐδὲ παρακούῃ τὰ θεία προστάγματα, ἄρ' αὖτε ὁ τοιοῦτος διὰ μόνην τὴν ἀμέλειαν αὐτοῦ λαμβάνει τὴν αὐτὴν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, δι' ἧς παιδεύονται οἱ παραβάται τῶν νόμων, καὶ οἱ παρήκοοι τῶν θείων προσαγμάτων; τόσον φοβεραὶ εἰσιν αἱ κατὰ τούτων τιμωρίαι, ὥστε ἀπίθανος φαίνεται τοῦ Παύλου ἡ διδασκαλία.

Ἀναβιβάζω τὸν νοῦν μου εἰς τὸν οὐρανόν· ἐκεῖ βλέπω τὴν ἔνδικον μισθαποδοσίαν ἐνεργουμένην κατὰ τῶν ὑπερηφανευθέντων ἀγγέλων· ἡ ἐν αὐτοῖς ἀστραπώμορφος λαμπρότης μεταβάλλεται εἰς ζοφερόν σκότος· ἡ δὲ ἐπουράνιος δόξα καὶ ἡ θεία ἀγαλλίασις εἰς φλόγα πυρὸς, κατακαίοντος αὐτοὺς αἰώνιως, ἐπειδὴ ἔπεσον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἀστραπὴ· « Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν, ὡς » ἀστραπὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα », δι' αὐτοὺς δὲ καὶ τὸ πῦρ ἡτοιμάσθη τῆς αἰωνίου κολάσεως· « Τὸ πῦρ, λέγει, τὸ αἰώνιον, » τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς » ἀγγέλοις αὐτοῦ ». Καταβιβάζω τὰ διανοήματά μου εἰς τὸν παραδείσον· ἐκεῖ βλέπω τὴν ἔνδικον μισθαποδοσίαν κατὰ τῶν πρωτοπλάστων, τῶν παραδόντων τοῦ θεοῦ τὴν ἐντολὴν τὴν σωτήριον· βλέπω ἔνδυμα δερματίνων χιτῶνων· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ παχυλὴ καὶ φθαρτὴ σὰρξ· βλέπω ἐξορίαν ἐκ

τοῦ παραδείσου, τὸν ἀπὸ τοῦ θεοῦ χωρισμὸν σημαίνουσαν· καὶ φλογίνην ῥομφαίαν, φυλάττουσαν τὴν πύλην τῆς Ἑδέμ, τὸ ἀκοινωνήτον τῆς θείας χάριτος δηλοῦσαν, καὶ τὴν τοῦ θεοῦ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀγανάκτησιν· ἀκούω κατάραν· ἡ δὲ κατάρα εἰς μὲν τὴν γῆν βλαστάνει ἀκάνθας καὶ τριβόλους, εἰς δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου ἐκχέει ἰδρώτας· ἀκούω τὴν φοβερὰν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου « ὅτι γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ ». Ἐξάγω τοὺς λογισμοὺς μου ἐκ τοῦ παραδείσου εἰς τὴν γῆν· καὶ ἰδοὺ συναντῶ τὸν Κάϊν· αὐτὸς γεωργεῖ τὴν γῆν, πλὴν εἰς μάτην· διότι αὐτὴ δι' αὐτὸν οὐ καρποφορεῖ· αὐτὸς στενάζει ἐκ βάθους, καὶ τρέμει ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν, τόσην δὲ βάσανον δοκιμάζει, ὥστε ἐπιθυμεῖ τὸν θάνατον καὶ ἐπικαλεῖται αὐτόν, καὶ ζητεῖ φονέα, ἵνα αὐτόν φονεύσῃ· « Καὶ ἔσται, λέγει, » γει, πᾶς ὁ εὐρίσκων με, ἀποκτενεῖ με »· πλὴν οὐδὲ ταύτης τῆς παραμυθίας ἀπολαμβάνει· « Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος ὁ θεός, » οὐχ οὕτω »· ταῦτά εἰσιν ἡ ἔνδικος μισθαποδοσία τῆς ἀδελφοκτονίας. « Ἐρράγησαν » πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ κα- » ταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεώχθησαν· καὶ » ἐγένετο ὁ ὑετός ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαρά- » κόντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. » Καὶ ἐγένετο ὁ κατακλυσμός, καὶ ἀπέθανε » πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πε- » τεινῶν, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν θηρίων, » καὶ πᾶν ἑρπετόν κινούμενον ἐπὶ τῆς » γῆς, καὶ πᾶς ἄνθρωπος »· ταῦτά εἰσιν ἡ ἔνδικος ἀντιμισθία τῶν σαρκικῶν ἀμαρ-

Λευκ. 10.
18.

Ματθ. 25.
41.

Γεν. 3. 19.

Γεν. 4. 14.

Αὐτ. 15.

Γεν. 7.
11. 12.
17. 21.

Γεν. 6. 3. τιῶν. « Καὶ εἶπε Κύριος ὁ θεὸς, οὐ μὴ
 » καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώ-
 » ποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ τὸ εἶναι
 » αὐτοὺς σάρκας· καὶ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ
 Γεν. 19. » Σόδομα καὶ Γόμορρά θεῖον καὶ πῦρ παρὰ
 24. 25» Κυρίου ἐξ οὐρανοῦ· καὶ κατέστρεψε τὰς
 » πόλεις ταύτας, καὶ πᾶσαν τὴν περίχω-
 » ρον καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν
 » ταῖς πόλεσι, καὶ τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς
 » γῆς ». Τί ἐστὶ τοῦτο; τοῦτό ἐστι ἡ ἔνδι-
 Γεν. 18. » κος μισθαποδοσία κατὰ τούτων τῶν ἀν-
 20. » θρώπων· « διότι αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν μεγά-
 » λαι σφόδρα ». Κατελάλησαν οἱ Ἰσραηλῖται
 πρὸς τὸν θεόν καὶ κατὰ Μωϋσῆ· εὐθὺς δὲ
 Ἀριθ. 21. » θανατηφόροι ὄφεις ἔδακνον αὐτούς· « καὶ
 6. » ἀπέθανε λαὸς πολὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ».
 Ὅταν δὲ ἐπὶ ὀργευσαν οἱ Ἰσραηλῖται εἰς
 Ἀριθ. 25. » τὰς θυγατέρας Μωᾶδ, καὶ ἐτελέσθησαν τῷ
 1. 3. 9. » Βεελφεγὼρ, τότε ἐφονεύθησαν « τέσσαρες
 » καὶ εἴκοσι χιλιάδες ». Παρέρχεται ὅλη ἡ
 ἡμέρα, ἐὰν διηγηθῶ τὴν ἔνδικον τοῦ
 θεοῦ μισθαποδοσίαν κατὰ πασῶν τῶν
 παραβάσεων καὶ τῶν παρακοῶν. Ἀλλὰ
 τοιαύτας ἄρα γε μισθαποδοσίας λαμβά-
 νουσι καὶ οἱ ἀμελήσαντες τῆς ἐνυπνίου
 σωτηρίας; Τοιαύτας, κατὰ τὴν τοῦ Παύλου
 ἀπόφασιν.

Ἀλλ' οἱ ἀμελεῖς, λέγετε, οὐδὲ παραβά-
 ται εἰσὶν, οὐδὲ παρήκοοι τῶν θείων προσαγ-
 μάτων· διὰ τί οὖν καταδικάζονται ὡς ἐ-
 Αουκ. 12. » κείνοι; Ὡς περὶ τούτου ἄκουσον· « Ἐξωσαν,
 36. » εἶπεν ὁ Κύριος, ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζω-
 » σμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι ». Τὸ, « ἐ-
 » στωσαν », ἐστὶ προσακτικόν· πρόσταγ-

μα ὧν εἰσι ταῦτα τὰ λόγια· τί δὲ ἄλ-
 λο σημαίνουσιν, εἰμὴ τὴν προσοχὴν τοῦ
 νοός, καὶ τὴν διηνεκῇ ἐγρήγορσιν τῆς ψυ-
 χῆς; « Καὶ ὑμεῖς, εἶπεν, ὅμοιοι ἀνθρώποις, Αὐτ. 35.
 » προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε
 » ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων, ἵνα, ἐλθόντος
 » καὶ κρούσαντος, εὐθὺς ἀνοίξωσιν αὐτῷ ».
 Τί ποιοῦσιν ἐκεῖνοι οἱ δοῦλοι, ὅσοι περιμέ-
 νουσιν ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν τὸν Κύριον αὐ-
 τῶν, ἵνα, ὅταν ἔλθῃ καὶ κρούσῃ, ἀνοίξωσιν
 εὐθὺς τὴν θύραν; τί ποιοῦσιν; ἀμελοῦσιν,
 ἢ προσέχουσιν; κοιμῶνται, ἢ γρηγοροῦσι;
 φανερόν οὖν ἐστίν, ὅτι διὰ τούτων τῶν
 λόγων ἐκέλευσεν ὁ Κύριος ἡμᾶς, ἵνα ἀπορ-
 ρίψαντες πᾶσαν ἀμέλειαν, μετὰ πάσης
 ἐγρηγόρσεως εὐρεθῶμεν ἑτοιμοὶ εἰς ὁποῖαν
 ὥραν ἔλθῃ, ἵνα παραλάβῃ τὴν ψυχὴν ἡμῶν
 καὶ κατατάξῃ αὐτὴν εἰς τὸν νυμφῶνα τῆς
 θείας αὐτοῦ δόξης· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἑμα-
 κάρισε τοὺς γρηγοροῦντας δούλους· « Μα- Αὐτ. 37.
 » κάριοι, εἶπεν, οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν
 » ὁ Κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας ». Ζητεῖς
 καὶ ἄλλον περὶ τούτου λόγον τοῦ Κυρίου; ἢ
 ἄκουσον· « Ἄ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω· κ. ἀρχ. 13.
 » γρηγορεῖτε ». τί ἄλλο ἐστὶ τοῦτο, εἰμὴ
 πρόσταγμα θεοῦ φανερόν καὶ ἐκπεφασμέ-
 νον; τίς δὲ ἀγνοεῖ, ὅτι τὸ, « Γρηγορεῖτε »
 καὶ τὸ, μὴ ἀμελεῖτε, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σημαί-
 νουσιν· οὐκ εἶπε δὲ τοῦτο ὁ Κύριος ἀπλῶς
 καὶ ἄνευ λόγου, ἀλλὰ προσέθετο καὶ τὸ, διὰ
 ποῖον λόγον ἀνάγκη ἐστὶν ἵνα γρηγορῶμεν·
 « Γρηγορεῖτε, εἶπεν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν Ματθ. 25.
 » ἡμέραν, οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ
 13. » ἀνθρώπου ἔρχεται ». Βλέπε δὲ καὶ τὴν

ἐνδικον μισθαποδοσίαν κατ' ἐκείνου τοῦ ὀκνηροῦ δούλου, ὅστις διὰ τὴν ἀμέλειαν αὐτοῦ ἔκρυψε τὸ δοθὲν αὐτῷ τάλαντον· πρῶτον μὲν ἤλεγξεν αὐτὸν ἀποτόμως ὁ Κύριος ὡς διεστραμμένον καὶ πονηρόν·

Αὐτ. 26. « Πονηρὲ δοῦλε, εἶπε πρὸς αὐτόν, καὶ ὁ » κνηρὲ »· ἔπειτα ὡς παραβάτην καὶ παρήκοον ἐπαίδευσεν αὐτόν ἀυστηρότατα, εἰπὼν· « Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε » εἰς τὸ σκότος τὸ ἑξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ » κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων »· Πῶς οὖν οὐκ ἔστι παραβάτης καὶ παρήκοος, ὅστις ἀμελεῖ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας; ἢ πῶς ἐκφεύζεται τὴν τιμωρίαν, ὅστις οὐδόλως φροντίζει περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ σωτηριώδους λόγου τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Ἐὰν καταλάβωμεν, τίς ἐστὶν ὁ ἀμελῶν τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας, βλέπομεν καθαρῶς, ὅτι αὐτός ἐστὶν ὁ παραβάτης τῶν ἐντολῶν καὶ ὁ παρήκοος· καὶ ἐπομένως πειθόμεθα, ὅτι εὐλόγως ὁ θεὸς ἀπόστολος συνέταξεν αὐτόν μετὰ τῶν παραβατῶν καὶ παρηκόων. Πολλοὶ μὲν εὐρίσκονται εἰς τὸν κόσμον, μηδέποτε εἰς τὸν οὐρανὸν τὰ ὄμματα αἶροντες, ἀλλ' ὡς τὰ ἄλογα ζῶα κάτω διαπαντός νενευκότες, περὶ τῶν ἐπιγείων μόνον, τῆς τρυφῆς δηλονότι, καὶ τῆς ἀναπαύσεως, καὶ τῆς σωματικῆς ἡδονῆς φροντίζουσι, περὶ αὐτῆς ὅλως δι' ὅλου σπουδάζοντες. Πλὴν, ἐπειδὴ ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς καθισόρησεν ἕνα τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἰς αὐτόν πρέπον ἐστὶν, ἵνα προσηλώσωμεν τὴν προσοχὴν τοῦ νοός· « Ἀνθρώπου τινός

» πλουσίου, εἶπεν ὁ Κύριος, εὐφόρησεν ἡ » χώρα, καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων »· πλούσιος ἦν οὗτος ὁ ἄνθρωπος, ἐκαρποφόρησε δὲ καὶ ἡ γῆ αὐτοῦ πολλοὺς καὶ καλοὺς καρπούς· τί οὖν διελογίζετο οὗτος; διελογίζετο ἄρα γε, ὅτι ὁ θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτόν ἐκ περισσοῦ τὸν πλοῦτον, καταστήσας αὐτόν οἰκονόμον, ἵνα διανέμῃ αὐτόν εἰς τοὺς πένητας; διελογίζετο ἄρα γε, ὅτι χρέος ἔχει, ἵνα προσφέρῃ τὴν εὐχαριστίαν πρὸς τὸν θεόν, τὸν εὐεργετήσαντα αὐτόν; ἐσυλλογίζετο ἄρα γε τὸ φθαρτὸν τῆς ζωῆς, ἢ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, ἢ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, ἢ τὸ φοβερόν τοῦ θεοῦ κριτήριον, ἢ τὴν δόξαν, τὴν περιμένουσιν τοὺς δικαίους καὶ ἐλεήμονας, ἢ τὴν κόλασιν, τὴν ἡτοιμασμένην εἰς τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀσπλάγχχνους; « Καὶ διελογίζετο, λέγει, ἐν » ἑαυτῷ, λέγων, τί ποιήσω; » Τί οὖν ἔλεγε; καὶ τί ἤθελε ποιῆσαι; ἄρα γε ἔλεγε, καὶ ἤθελε χορτάσαι πεινῶντας, ἐνδύσαι γυμνοὺς, ἐλεῆσαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας; ἔλεγε ἄρα γε, καὶ ἤθελε μετακομίσαι καὶ μέρος τοῦ πλούτου αὐτοῦ εἰς τὰς ἐπουρανίους ἀποθήκας τῆς ἁγίας Ἰερουσαλὴμ, ὅπου ἡ μακαρία πατὴρ ἡμῶν, καὶ ἡ κατοικία ἡ αἰώνιος; οὐδὲν τούτων οὐδὲ διελογίζετο, οὐδὲ ἤθελε ποιῆσαι. Ταῦτα συλλογίζονται καὶ ποιοῦσιν, ὅσοι ἐγρηγόρως φροντίζουσι περὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας· αὐτός δὲ μηδόλως μεριμνῶν περὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, μηδὲ ἐνατενίζων εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ προσηλωμένον ἔχων καὶ νοῦν καὶ καρδίαν εἰς τὴν γῆν, ἄλλα διελογίζετο, καὶ ἄλλα

ἐμελέτα, ἄλλα δὲ καὶ ἐποίησεν. Αὐτὸς διελογίζετο, καὶ διαλογιζόμενος, ἐστενοχωρεῖτο, βλέπων, ὅτι οὐκ ἔχει τόπον, ὅπου ἂν καταθῇ τοὺς νεοδρέπτους καρποὺς αὐτοῦ. « Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, » τί ποιήσω; ὅτι οὐκ ἔχω, ποῦ συνάξω » τοὺς καρποὺς μου ». ἀπεφάσισε δὲ, ἵνα καθέλῃ τὰς ἀποθήκας αὐτοῦ, καὶ οἰκοδομήσῃ ἄλλας μείζονας. ἐκεῖ δὲ συνάξας τοὺς καρποὺς αὐτοῦ, τρώγῃ, καὶ πίνῃ, καὶ χαίρῃ, καὶ ἀναπαύηται. « Καὶ εἶπε, τοῦτο » ποιήσω. καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ » μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ » πάντα τὰ γεννήματά μου, καὶ τὰ ἀγαθὰ » μου. καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου. ψυχὴν, ἔχεις » πολλὰ ἀγαθὰ, κείμενα εἰς ἔτη πολλὰ. » ἀναπαύου, φάγε, πῖε, εὐφραίνου ». Καὶ αὐτὸς μὲν ταῦτα ἐμελέτα καὶ ἀπεφάσισε. προέφθασε δὲ αὐτόν ἡ ἔνδικος καὶ φοβερά τοῦ θεοῦ μισθαποδοσία. « Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ » θεός. ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν » σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ. ἃ δὲ ἡτοίμασας, » τίνι ἔσται »; Ἄφρον, ἡγουν, μωρὲ καὶ ἀνόητε. τοῦτο ἔλεγχός ἐστιν, ὅσον αὐστηρὸς, τοσοῦτον περπώδης καὶ ἀληθινός. « Ταύτῃ » τῇ νυκτὶ ». θάνατός ἐστι τοῦτο ἀπροσδόκητος καὶ αἰφνίδιος. « Τὴν ψυχὴν σου ἀπαι- » τοῦσιν ἀπὸ σοῦ ». χωρισμός ἐστι τοῦτο ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, βίαιος καὶ σκληρός. « ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσαι »; Μετὰ δὲ τὸν θάνατον οὐδὲ κληρονόμος τούτου τοῦ ἀνθρώπου εὐρίσκεται. μεγάλη καταδίκη.

Μεγάλη ἀληθῶς ἡ τιμωρία. πλήν, ἐπειδὴ ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ἀναμφίβολόν ἐ-

στιν, ὅτι ἡ τοιαύτη παιδευσὶς ἀνάλογός ἐστι ταῖς παραβάσεσι καὶ παρακοαῖς τούτου τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ ποίαν ἐντολὴν αὐτὸς παρέβη, ἀμελήσας τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας; τὴν πρώτην καὶ μεγάλην. διότι οὐ μόνον οὐδόλως ἡγάπησε τὸν θεόν, οὐδὲ προσέφερεν αὐτῷ τὴν εὐχαριστίαν ὑπὲρ τοῦ πλούτου, ὃν ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδὲ καὶ ἐμνήσθη τοῦ παναγίου αὐτοῦ ὀνόματος. παρέβη δὲ καὶ τὴν δευτέραν ἐντολὴν, τὴν ὁμοίαν τῇ πρώτῃ. διότι οὐδὲ ἡγάπησε τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, οὐδὲ ἡλέησεν, οὐδὲ καὶ ἐμνημόνευσεν αὐτοῦ. ἡγάπησε δὲ μόνον ἑαυτόν, καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ μόνον ἔλεγε τὸ, « Ἀναπαύου, φάγε, πῖε, » εὐφραίνου ». Παραβάτης οὖν ἐγένετο αὐτὸς τῶν δύο ἐντολῶν τῆς ἀγάπης. Ἐπειδὴ δὲ « Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντο- » λαῖς ὁλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέ- » μανται », φανερόν ἐστιν, ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ἀμελήσας τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, παρέβη ὅλον τὸν νόμον, καὶ παρήκουσε πάσας τὰς τῶν προφητῶν διδασκαλίας.

Χριστιανοὶ, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀφ' οὗ παρέστησε τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, καὶ περιέγραψε τὴν κατ' αὐτοῦ δικαίαν καταδίκην, τότε ἐξεφώνησε τὸν λόγον φοβερόν καὶ φρικωδέστατον. « Οὕτως, αὐτ. 21 » » εἶπεν, ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς » θεὸν πλουτῶν ». ὁ δὲ θησαυρίζων ἑαυ- » τῷ, καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν ἐστιν ὁ ἄν- » θρωπος, ὁ ἐκδοτός εἰς τὴν περὶ τῶν ἐπιγείων καὶ προσκαίρων πραγμάτων φροντίδα, καὶ παντελῶς ἀμέριμνος περὶ τῶν ἀθανάτων

Αὐτ. 18.
19.

Αὐτ. 20.

αὐτ. 21.

καὶ ἐπουρανίων· αὐτὸς προθυμότετος ὢν καὶ ἐπιμελέστατος περὶ τὰ σωματικά, θησαυρίζει θησαυρὸν ἐπίγειον, ἀναπαύοντα καὶ καθηδύνοντα τῆς σαρκὸς αὐτοῦ τὰς ἐπιθυμίας· ὀκνηρότατος δὲ καὶ ἀμελέστατος ὢν περὶ τὰ πνευματικά ἔργα, γυμνὸς διαμένει τοῦ θείου τῶν ἀρετῶν πλούτου· οὐαὶ εἰς αὐτόν, διότι περὶ αὐτοῦ εἶπεν ὁ Κύριος τὸ, « Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ » εἰς θεὸν πλουτῶν », ἥγουν καταδικάζεται αὐτὸς οὕτω, καθὼς καὶ ὁ πλούσιος, ὁ παντελῶς ἀμελήσας τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας. Ἐκ τούτου βλέπομεν, πόσον μὲν ἐπιβλαβὴς ἐστὶν ἡ περὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἀμέλεια, πόσον δὲ ὠφέλιμος ἡ περὶ αὐτῆς μέριμνα καὶ ἐπιμέλεια.

Ἡ περὶ τῆς ψυχῆς ἐπιμέλεια καὶ ἐγρήγορσις εἰς πάντα καιρὸν ἐστὶν ἀναγκαία, ἐπειδὴ εἰς πάντα καιρὸν οἱ ἐχθροὶ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐπιβουλεύουσιν ἡμᾶς· ἀδιαλείπτως ὁ κόσμος συνίστησι καθ' ἡμῶν τῆς ματαιότητος αὐτοῦ τὰς παγίδας· ἀδιακόπως ἡ σὰρξ πειράζει διὰ τῶν φλογερῶν αὐτῆς ἐπιθυμιῶν· ἀκαταπαύσως ὁ σατανᾶς τοξεύει ἐναντίον ἡμῶν τὰ πεφυρωμένα αὐτοῦ βέλη·

« Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, εἶπεν ὁ Κύριος περὶ » ^{Ματθ. 24. 43.} τούτων τῶν ἐχθρῶν, ὅτι, εἰ ἤδῃ ὁ οἰκοδεσπότης, ποία φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἔγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἶατο διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ». Τίς δὲ γινώσκει, πότε ἔρχεται ὁ κλέπτης; ὁ ἐξυπνος, ἢ ὁ κοιμώμενος; ὁ ἐγρήγορος, ἢ ὁ ῥάθυμος; Ἐὰν γρηγορῇς, βλέπεις, πόσον μάταιά εἰσι πάντα τὰ τοῦ κόσμου πράγματα, κατα-

δαμάξεις τῆς σαρκὸς τὰς ὁρμὰς, συντρίβεις τοῦ διαβόλου τὰ βέλη, καὶ ἐμποδίζεις τοὺς ἐχθροὺς, καὶ οὐ παραχωρεῖς αὐτοῖς διορύξαι καὶ ἐξαφανίσαι τῆς ψυχῆς σου τὴν ἀρετὴν· ἐὰν δὲ ἀμελήῃς καὶ κοιμᾶσαι, καὶ ἡ κοσμικὴ ματαιότης πλανᾷ τὸν νοῦν σου, καὶ ἡ σαρκικὴ ἐπιθυμία μολύνει τὴν ψυχὴν σου, καὶ ὁ σατανᾶς τραυματίζει τὴν καρδίαν σου· καὶ περὶ τούτου δὲ εἶπεν ὁ Κύριος· « Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα » ^{Ματθ. 13. 24. 25.} ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ἐν δὲ τῷ καθεύδειν » τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, » καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, » καὶ ἀπῆλθεν ». Ὁ σρατιώτης ὁ ἄγρυπνος φυλάττει τὴν πόλιν, ὁ κοιμώμενος ἐγκαταλείπει αὐτὴν εἰς τὰς ἐφόδους τῶν ἐχθρῶν· ὁ χριστιανὸς ὁ ἐγρήγορος φυλάττει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀμελής καὶ ἀμέριμνος προδίδωσιν αὐτὴν εἰς τὰς ἐπιβουλάς τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ· βεβαιοῖ τοῦτο τοῦ παντοκράτορος θεοῦ τὸ παράγγελμα· « Πρόσεχε » ^{Λευτ. 4. 9.} σεαυτῷ, καὶ φύλαξον τὴν ψυχὴν σου » σφόδρα ».

Εἰς πάντα καιρὸν ὠφελεῖ τὴν ψυχὴν ἡ ἐγρήγορσις, εἰς πάντα καιρὸν βλάπτει αὐτὴν ἡ ἀμέλεια· βλάπτει δὲ αὐτὴν ἐξόχως εἰς τὰς ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς ἐργασίας διωρισμένας ἡμέρας· τοιαῦται δὲ εἰσιν αἱ παροῦσαι τεσσαράκοντα τῆς νηστείας ἡμέραι· αὐτὰς ὥρισεν ἡτοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία, ἵνα μὴ μόνον κατὰ μίμησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ νηστεύσωμεν, ἀλλὰ καὶ τὰς λοιπὰς θείας αὐτοῦ ἀρετὰς κατὰ τὸ δυνατόν μιμη-

1. Πέτρ. 2.
21.
θῶμεν· διότι διὰ τοῦτο καὶ ἐνήστευσεν ὁ
Κύριος, καὶ ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, παράδειγ-
μα δοὺς ἡμῖν, ἵνα ἐπακολουθήσωμεν » Τοῖς
» ἔχουσιν αὐτοῦ » Ἡμέραι οὖν εἰσιν αἱ
παροῦσαι πνευματικῆς ἐμπορίας, ἐν αἷς
πᾶς εὐσεβὴς ἀγοράζει οὐχὶ δι' ἀργυρίου καὶ
χρυσίου, ἀλλὰ δι' ἀγῶνος καὶ κόπου, οὐχὶ
σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, οὐδὲ μαργαρίτας,
ἢ λίθους τιμίους, ἢ ἄλλα πολύτιμα κειμή-
λια, πράγματα δηλονότι φθαρτὰ καὶ
πρόσκαιρα, καὶ εἰς τὴν γῆν μετὰ θάνατον
ἐγκαταλειπόμενα· ἀλλὰ νηστείαν ἀγοράζει,
προσευχὴν, ἀγρυπνίαν, ἐλεημοσύνην, κα-
τάνυξιν, δάκρυα, συγχώρησιν ἐχθρῶν,
ἐξομολόγησιν ἁμαρτιῶν, μετάληψιν μυστη-
ρίων, καὶ πᾶν ἄλλο θεάρεστον ἔργον, πράγ-
ματα ἀφθαρτα καὶ αἰώνια· πράγματα ἀκο-
λουθοῦντα ἡμᾶς ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ φανε-
ρούμενα ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ μέλλοντος
κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

Τρισάθλιος οὖν ἐγὼ, ὅτι καὶ κατ' αὐτὰς
τὰς ἡμέρας, τὰς ὑπὸ θεοῦ διορισθείσας διὰ
τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μου, νυστάζω
καὶ ἀμελῶ, καὶ οὐδεμίαν ἀρετὴν ἐργάζομαι·
ἄρα γε ζῶ τὸ ἐρχόμενον ἔτος; προφθάνω
ἄρα γε πάλιν αὐτὰς τὰς σωτηρίους ἡμέρας,
ἵνα νηστεύσω, καὶ κλαύσω, καὶ ἐπιστρέψω
πρὸς τὸν θεόν, καὶ λάβω τῶν ἁμαρτιῶν
μου τὴν συγχώρησιν; Μὴ πλανώμεθα· ἡ
ἀπόφασις τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἀμετάβλητος· ὁ

θεὸς ἀπεφάσισεν, ἵνα ἡ ὥρα τοῦ θανάτου
μένῃ κεκρυμμένη ἀφ' ἡμῶν· οὐκ οἶδαμεν
οὐδὲ τὴν ὥραν, οὐδὲ τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ ὁ
θάνατος ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς. Ποῖον οὖν
φυλακτήριον ἔχομεν ἀπὸ τοῦ τοσούτου
κινδύνου, ὅσος ἐστὶν ἡ ἀγνοία τῆς ὥρας
τοῦ θανάτου; καὶ ποῖον ἄλλο, εἰμὴ τὸ δε-
σποτικὸν πρόσταγμα; « Ἄ δὲ ὑμῖν λέγω, <sup>Μάρκ. 13.
37.</sup>
» πᾶσι λέγω· γρηγορεῖτε ». Μὴ οὖν ἀμελῶ-
μεν, μὴ νυστάζωμεν, μὴ ἀναδίσταμεν τὸν
καιρὸν τῆς ἡμετέρας διορθώσεως· αἱ παροῦ-
σαι ἡμέραι εἰσὶν ἡμέραι μετανοίας, ἐπισρο-
φῆς, κατορθώσεως θεαρέστων ἔργων· οὐαί
οὖν εἰς τοὺς ἀμελοῦντας καὶ κατ' αὐτὰς
τὰς ἀγίας ἡμέρας. Ἀδελφοί, πάντα, ὅσα
διδάσκει ἡ πίστις, ἐβεβαιώθησαν, πάντες
οἱ παραβάται καὶ οἱ παρήκροι ἔλαβον τὴν
δικαίαν καὶ πρέπουσαν αὐτοῖς παιδευσιν·
πῶς οὖν ἡμεῖς, παραβαίνοντες καὶ παρα-
κούοντες τοῦ θεοῦ τὸ πρόσταγμα, καὶ μὴ
γρηγοροῦντες, μηδὲ κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας
τῆς μετανοίας, δυνάμεθα φυγεῖν τὴν δι-
καίαν τοῦ θεοῦ τιμωρίαν; « Εἰ γὰρ ὁ δι' <sup>Ἑβρ. 2.
3.</sup>
» ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,
» καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν
» ἔνδικον μισθοποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευ-
» ξόμεθα, τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτη-
» ρίας; Φοβερόν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ <sup>Ἑβρ. 10.
31.</sup>
» ζῶντος· καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ κατα- <sup>Ἑβρ. 12.
29.</sup>
» ναλίσκον ».